

Tid til haven

Havetips uge 16

Af: Marianne Bachmann Andersen

Billede:Primula.jpg

Store plantetid

Kalenderen har vist forår i laaang tid, men udenfor blomstrer vintergækker og krokus om kap. Måske trænger vi til en ny forhandlingsrunde med VEJRET, som synes at have lockoutet os i år. Om det er den danske model, som de seneste år har tenderet til koldere vejr er ikke til at vide, så nu gælder det bare om at nyde solens livgivne stråler.

Havens forårsstart lader stadig vente på sig, og det skyldes en meget lav jordtemperatur. Men, det er ikke kun dårligt, for den lave jordtemperatur giver nyplantede planter en rigtig god start. Især hvis du påtænker at plante barrodsplanter (planter, der ikke står i potter), så er det virkelig nu, du skal ud og bestille planter i dit havecenter. Andre steder i haven kan vi blot gå i gang med den store oprydning og nyde alle de små nye planter, der har klaret den lange kolde vinter og nu viser deres smukke blomster. Primula klarer sig altid godt – trods en lang og kold vinter under snedække, og det er da nemt at fornemme foråret, når de gule blomster fra primulaen lyser op.

Etiolerede skud

Billede: Etiolerede skud.jpg

Nogle af havens bede har været helt dækket af blade, visne toppe og sne i måneder. Mængden af lys, som trænger gennem disse lag er minimale, og det kan ikke undgås, at vores planter i sådan et tilfælde vil udvikle etiolerede skud. Etiolering betyder afblegning af planter som følge af lysmangel. Når man dyrker hvide asparges benytter man netop denne metode, hvor planterne vokser i mørke og ikke udvikler det grønne klorofyl, men i stedet for bliver hvide, lyse eller gullige. Samtidig bliver stænglerne ofte langstrakte og spinkle og bladene har svært ved at folde sig ud. Der går dog ikke mange timer i lys før plantens eget fytochrom påvirkes og etioleringen brydes. Fænomenet ophæves og planten udvikler sig nu helt, som den plejer. Planterne tager sjældent skade af at være udsat for mørke i en kortere periode, men når de at vokse meget, inden de får lys, vil de have svært ved at komme sig og være meget mere skrøbelige og modtagelige for sygdomme.

Billede: Rabarber.jpg

Tyvstart rabarber

Den første spiselige grøntsag i haven, som kan høstes, er rabarber, og de plejer faktisk at være klar i april måned – det bliver de ikke i år, med mindre du snyder.

Du kan drive stænglerne frem på to måder:

1. Sæt spande, der ikke er lysgennemtrængelige over knoldene. Er du ked af at se sorte spande i dit bed, kan du også anvende en krukke, som vendes på hovedet. Resultatet bliver etiolerede skud, som dog vil være mere gullige, end rødlige pga. manglen på lys. Smagen er måske lidt mindre koncentreret, da stænglerne vokser meget hurtigt i det lysfattige rum, men kagen smager med garanti godt alligevel!
2. Sæt drivhusklokker over knoldene og opvarm jorden og den omkringliggende luft. Du vil få "almindelige" stængler ud af indsatsen langt før, men husk at fjerne klokkerne i tide, så de ikke fyldes af stængler og blade, med risiko for svampeangreb

Har du ikke rabarber i haven, så kan du sagtens nå at plante nogle, som du kan høste lidt forsigtigt på i år. Stænglerne trækkes forsigtigt, så "hælen" kommer med, men pas ekstra meget på, at du ikke trækker hele hjerteskuddet af.

Rabarber kan høstes fra april og frem til efteråret, men høst aldrig alle stænglerne på én gang – planten skal have top for fortsat at vokse.

Går dine rabarber i blomst – det er de kraftige oprette stængler med tætte blomsterklynger - så skal du klippe dem af ved basis af planten. De tapper planten for energi og næste års høst nedsættes. Brug blomsterstænglerne i vaser – de er meget dekorative.

Billede: Sedum.jpg

Oprydning i staudebedet

Den er ikke særlig køn lige nu – haven altså. Græsset er visent, bladene i hækken er visne eller ramt af vinterfrost og bedene med stauder og roser ser ærlig talt noget medtagne ud efter den lange periode i dvale. Faktisk kan man få den tanke, at der slet ikke er liv i nogle af de dejlige planter i haven. Så galt går det nu ikke, men lur mig om der ikke vil være lidt flere bare huller i bedene, som skal fyldes ud med nye dejlige planter.

Udstyret med nysleben beskæresaks, handsker, smal rive og trillebør er det bare med at starte fra en side af. I min have er der mange bede, som skal gås igennem hvert forår, så jeg starter der, hvor de tidligste stauder som lungeurt, primula og kobjælde står. Jeg prioriterer også nedklipningen af Sankt Hans urt, for de nye skud er allerede oppe og de knækker nemt. Iris har vi også mange af, og de efterlader lange hårlignende toppe, der alle skal klippes tilbage, hvilket også giver anledning til hurtig aktion inden de nye skud springer ud. Senere kan jeg tage mig af områderne med storkenæb, purpursolhat og hosta, som først springer ud om nogle uger.

Rosenbedet lader jeg også stå lidt endnu. Vejrudsigten ser nu ellers fornuftig ud, men min erfaring siger mig, at vinterskaderne først viser sig sent efter en hård vinter, og så slipper jeg for at gå planterne igennem én gang til. Det gælder især slyngroserne og buskroserne, som ikke skal klippes helt ned. Buketroser og storblomstrede roser kan egentlig godt klippes ned allerede nu. Der er mange bud på en dato, hvor roserne klippes ned, og dronningens fødselsdag d. 16. april er et udmærket bud, men spørger du mig, så mener jeg først roserne skal beskæres, når forsytiaen blomstrer – og det gør den endnu ikke.